

նէշէթի յատակադիրքը: Այդ ժամանակից երեսուն տարի անցաւ, և ահա երկիւղ են կրում մէշէթի իր տեսակի մէջ միակ պէտաւոր գրեթէ յարմարութեան մասին, որը համարեաւ ամբողջապէս ծածկում է բրդաշահական ճարտարապետութեան այդ հոյակապ աշխատանքները: Ս. Սօֆիայի գրեթէ բոլոր գտնվում է 672 ուսնաշախ թարծրութեան վրա, չորս միւսերէնի մէջ, և նրա արմատայինը, որ 35 մէտր է, որոշում է մեշէթի ներքին տարածութեան լայնութիւնը: Այդ գրեթէ պահպանում են չորս կամարներ և սպիտակ ու վարդագոյն քարերից շինած պատերը: Նրա հիմքի վրա չորս կողմից շինած են 44 աղեղնաձև պատուհաններ, որտեղ չորսով են մտնամարտակ սինեթի և կիտակամարների վրա: Յունական ճարտարապետութեան այդ հաշվը նորերումն ամենամոտաբանումարար հետազոտից Ա. Պօլսի ամենայաւ ճարտարապետներից կազմված յանձնաժողովը, որը այն եզրակացութեան եկաւ, թէ անպարզ հարկաւոր է շինութիւնը նորոգել, որի մասին Ֆէրարի ճարտարապետը դիտարկումն ներկայացրեց եկեղեցական կալուածների միմիայն Սուրբ Ստեփանոսի վանքի դռանը դուռն է դադել, որ մէշէթը կայտղ է իւրաքանչիւր բուռն քանդակէ և սպորտային կարողած կանի, ի՞նչ են այն օրերից մէկում քանդակի, կըր հարկաւոր ուղղախառններ հատրվում են այնտեղ աղօթելու և լուսադիւտ համար: «Levant Herald» լրագրի խօսքերի համեմատ, թիւրքերը, վախճանով դրկել մէկ այնպիսի յեշտակարանից, որը արքան դարեւ չարտնուէ անկախ աղբերի դարմայման առարկայ է, չուտով կը տանն աշխատանքները: Մէշէթի ներքին մասը բաւական լաւ է պահպանված. ինչ գոհնից միջնոր տանում է դէպի կենտրոնը, որը իր բնդհանուր տեսքով, կարելի է ասել, ասելի է ապշեցնում, քան թէ Ս. Պետրոսի տաճարը Հռոմում: Վերաբերից դէպի աջ, մէկ քորդ է կախված, որի վրա Մահմէթ ծուռը էր դնում աղօթքի ժամանակ: Մէշէթը կամ ամբիսնը դրված է կամարից դէպի աջ գոնիսի սինեթի մօտ: Իւրաքանչիւր ուղղութիւն վրա դուռն է կարդալու համար թարծրանում է խորթը ձեռքին բռնած ունեւով մեքիպըած սուր, որը նշան է այն բանի, թէ մէշէթը սրով է տիրապետում: Ամբիսնը հանդէպը սուլթանի օթեկան է, սակեղծած փայտեայ դառաշարով: Պատերի վրա կախված են ահագին կանաչ շրջաններ, որոնց վրա ոսկի տառերով գրված են դուռերից հանած բանաստեղծութիւններ, ինչ գրեթէ զապաթի վրա գրված է հետեւեալ բանաստեղծութիւնը. «Աստուած է երկրքի և երկրի լայնը»: Ինչ մասը մեծութեամբ տառեր կան: Մէշէթի միւսերէնները շինել են մէկը Մահմէդ-Տիրապետը, Ա. Պօլսի առումից յետոյ, միւսը Անիւս II-ը, երբորդ և չորրորդը—Մուրադ III.

* * *

Կրեղեղնում նորերումն մէկ օտարտոյ մարդ վախճանիցաւ: Նրա տունը կամ առելի լաւ ասած խրճիթը մինչև առատագրը լցված էր խոտով և յարգով: Սկզբակի լայնը չէր կարող թափանցել այդ տան մէջ, որովհետև պատուհանները սղոթակա խցված էին հին ապակեաներով: Սպորտիցի հաս էր թարծրանում նրա տան մէջ խառնակութեան ամբած հնարաններից, և մարդ լինէրան էլ ցանկանար այդ տունը մտնել, չէր կարող: Մի բանի տարի չարտնակ այդ մարդը չէր լուսաւում և սպորտակեղնները չէր փակում, այդ պատճառով նա տեսքով փայլուն մարդու նմանութիւն ունէր. երկար և կիզաւոր մօրթեր, փշաքաղված մազեր, և վերջապէս տաները, ծնկներից սկսված մինչև հոշակասեղերը փաթմված լինելով ցնցոտիներով, նմանութիւն էին ապրիւ փայլ տանիքին—ահա մտաւորապէս այդ մարդու տեսքը: Հասարակը և ցնցոտիները ծառայում էին նրան որպէս անկողին: Նա հասարակ կանաչի էր ուտում: Նրա մահից յետոյ նրա մօտ գտան արքի մէջ 3,770 մարդի արժագոյնիւն ունեցող թղթեր, բացի դրանից 220 մարդի ոսկի և 160 մարդի սև փայլ, յետոյ գտան մարտը տպակակեղն, դեղնեղն անկողին և այլն:

«ՄՇԱԿԻ» ՀՆՈՒԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 24 փետրվար: Գիւղական բանի մասին զործր յանձնված է գիւղական գրութիւնը վերակազմող մասնաժողովին, նրա կողակաջութիւնը ստանալու համար:

Խմբագիր—Հրատարակող ԳԻՒԳՈՒ ԱՐՄԵՐՈՒՆԵՐ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ԿՐԿՆԱԿԻ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՀԱՇ-
ԻԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ» ԲՈՒԽՊԱԼ-
ՏԵՐԻԱՅ

Ամենանոր և զործնական ձևի, բացարձակ
կանոններով և բացատրություններով, որ ամե-
նահեշտ կերպով կարող է սովորացնել հաշ-
ւապահութիւնը այն անձանց, որոնք ցան-
կանում են սովորել կամ ունենալ այդպիսի
հաշիւներ, շուտով կը մանր մամուլի տակ-
դիրքը կը բաղկանայ մօտ 400 երեսից. և
մաքուր տպագրութեամբ. դրա հետ միա-
սին կը լինի և մի փոքրիկ վիպասանութիւն
«Գող» վերնագրով և «Խմ երգերը» յաւել-
ուածով. ցանկացողները թիֆլիսում կարող
են գրուել «Կենտրոնական» և «Ջաբարիայ»
գրիքորենացի գրադատարաններում և թա-
ղէտ Տէր-Միքայէլեանցի մօտ. Բագու Բա-
սիյակիյ մագաղիսում, ինչ մօտ և «Մարդ
ընկ» գրադարանում. գաւառական քաղաք-
ներում այն անձանց մօտ, որոնք բարեհաճել
են այդ մասին ստորագրութեան թերթ ըն-
դունել:

Նրկուսի արժէքն է միասին 2 ռ. 50 Կ.
տպագրութիւնից յետոյ 3 ռ.: Բաժանորդնե-
րի անունները և ազգանունները կը տպա-
գրուեն գրքի վերջում:

Հրատարակիչ Աբէլ Դ. Ապրեսեանց

ՄԱՍՆԱԻՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Կուկիա, տ. Հափփերեանի:

Հիւանդներին ընդունում են ամենայն օր:
Առաւօտեան 9—10 Ժ. Լ ու լ կ է վ ի չ—
Աչքի, վնասական և խիւղբական հիււ-
ր ու լ կ է վ ի չ—կանոցի և ներքին հ.—
10 1/2—12 Ժ., Շ ա հ ա զ ի զ ե ա ն ց—ներքին
հ. կին-բժիշկ Ս ա մ յ լ յ Օ վ ի չ—կանացի հ.
Նրկուսեան 5 1/2—7 Ժ. Պ ա վ լ յ Օ վ ի չ—
հոգեկան, ջղային և ներքին հ., Ու շ ա կ յ
—երկայացող և բզի հ.

Շաբաթ օրերը—առաւօտեան 8 ա զ կ ա-
հ ա տ ու թ ի լ լ լ լ—երկայեան կ ո ն ս ու լ լ
տ ա ց ի ա (ընդհանուր բժշկական խորհուրդ):
Գ ի շ լ յ Օ թ ի չ հ ի լ ա ն ղ ի լ լ լ:

Չք ա լ ո ը ն ե ռ ի ն խորհուրդը արժում է
անվարձ:

Հիւանդանոցի գիրքկտօր Պ ա վ լ յ Օ վ ի չ
(հ. շ. եր). 12—12

ԻՐԱՒԱՐԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵ-
ՆԵԱԿ

Գօլօվնսկի պրօսպեկտի վրա,
տուն ճարտարապետ Բէլօի: Գրասենեակը
բաց է առաւօտեան 9 Ժամից մինչև 3
Ժամը կէս օրից յետոյ և երկայեան 7—
10 Ժամը ամենայն օր, բացի կիրակի օրե-
րից և մեծ տօներէ:

ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ ՄԻՆՁԵՒ ԶԱ-
ՏԻԿ

զիւարդներ 1 ռ., ֆուֆայկաներ 2
ռ. 75 Կ., բրիւլներ 4 ռ., բիջակներ 8 ռ.
ամբողջ հագուստ 13—19 ռ., դրապ, մա-
հուր, արիւն, սրբիւններ և ալթիւններ կէս
գնով: Հնգական բրիւն 6 Կ., սագո և պեր-
լովայա կրուպա 9 Կ., պանիլ չեստեր 70
Կ., նշապայ կօլմանի 18 Կ. ֆուտուր, լուծո-
ղական ձեթի պիլիւններ 2 Կ., լուացքի փո-
շի 5 Կ.: ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ: Մեղրամսմ և
արծաթէ մօմեր 35 և 42 Կ. ֆուտուր: Մեծ
քանակութեամբ անգլիական և ֆրանսիական
մահճակալներ 30% էժան քան թէ ուրիշ
տեղ, այսինքն երկնային համար 4 ռ.,
մեծերի համար 12 ռուբլուց: ԻՍԿԱԿԱՆ
ԱՆԳՈՒԹԻՒՆ ԽԱՆՈՒԹՈՒՄ:
20—36

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԱԳԱԶԻՆՈՒՄ

Նոր ստացվեցաւ Ամերիկայից ПАТАУКЪ
որն ուրիշ տեղ ծախվում է հասարակ լուր-
ջով, իսկ մեզ մօտ 40 կօպէկ է: Արժու-
ղալիքներով:

1—10

Въ Редакціи газеты

«МШАКЪ»

Продается

„ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНИЕ
ТУРЕЦКИХЪ АРМАНЪ.“

Д. Григорія АРЦРУНИ.

Брошюра напечатана въ Москвѣ.

Цѣна 25 коп.

ԽՄԻՉԳՆԵՐԻ առևտուրը գաղարկե-
նելու պատճառով առաջին տեսակի ԿՕ-
ՆԵԱԿԸ վաճառվում է 1 ռ. 10 Կ. շի-
շը ՊՕՐՏ-ՎԵՑԸ և ԽԵՐԵՍ 1 ռ.
շիշը: ԼՕՆԴՈՆԻ խանութում ԱՌԵԻ-
ՏՐԱԿԱՆ բանկի տակ:

3—10

ԱՐԴԷՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Ռուսաց յայտնի գրող ՎՈՒՉԵՏԻՉԻ
«ДВѢ ЕЛЕН» մանկական գրքուկի
հայերէն թարգմանութիւնը «ԵՐԿՈՒ ՏՕ-
ՆԱԾԱՌ» անունով:

Այս գրքուկը ընդունել էր տպագրելու
Հայ երէն գրքերի հրատարակչու-
թեան ընկերութիւնը. բայց իրա-
նից անկախ պատճառներով ինքն ընկերու-
թիւնը յաջողութիւն չունեցաւ տպագրելու:
Տպագրված է Հատընտիւր թղթի
վերայ խոշոր տարեկոյ:

Գինն է 20 կօպէկ:

Կարելի է ստանալ թէ՛ կէս րօն ա-
հա՛ն գրադատարանից և թէ՛ թարգմա-
նողից՝ հետեւեալ հասցեով:

Тифлис—на Авлабартъ Ивану Пет-
ровичу Назарянцу.

Լցա տեսու ՄԵՐ ՀՐԱՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ
IV և V Կրկնը. «Երկու վէպիկ» Անդեր-
սէնից. «Սոխակ» և «Պղարած», գին. 20 Կ.,
առ այժմ գիւմէլ Կիւմիս. Քեմ. «Мезу»
Туграны Назаряну.

ՎԵՐԱԿՈՒՆԵՐ 4 ռ., ծրծրներ 1 ռ.,
ծալիղ աթոռներ 1 ռ. 50 Կ., ՓԱՅՏ-ԱՌՈՒ
4 ռ., ԲԱՋԱՌՈՒՄ-ՄԱՀԱԿԱԼ 10 ռուբլ և
տեղի, թէ՛ լի բաժանի 25 և 30 Կ., մի
աման քորցիներ 50 Կ., պաստիլա ծխողների
համար 60 Կ. ֆուտուր, անգլիական ՎԱՆԵԱ-
ՆԵՐ և այլն ծախվում են ԱՆԳՈՒԹԻՒՆ
ԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՉ:

10,000 զոյգ գուլթաներ 25 Կ.—ից զոյղը,
10,000 զոյգ կանանց ԳՈՒՐԱՆԵՐ 30 Կ.—
1 ռ., 7,000 մատուցարաններ 5 Կ.—5 ռ.,
1,000 ՄԱՀԱԿԱԼՆԵՐ 5 ռ.—35 ռ., 400
արշին բօմպէյ. 1 ռ.—1 ռ. 30 Կ., պա-
րուսիան 40 Կ.—1 ռ., 300 հաւա ըէօլզեր
4 ռ.—35 ռ., 700 ալթուր ԿԻՍԱԳՆՈՎ, 10,000
ֆուտուր թէ՛ լի թէ՛ ՍԱՆՈՎ, 1 ռ. 65 Կ.: եր-
կաթէ գրիչներ իւրաքանչիւր ձեռքի հա-
մար ծախվում են ԱՆԳՈՒԹԻՒՆ
ԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՉ:

91—100

ՇԵՐԱՄԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՆՈՒԹՈՒՄ

ETABLISSEMENT SERICICOLE DE NOUKA

ՇԵՐԱՄԻ ՍԵՐԻԿԵՐ

Դեղին բոժոժների ՖՐԱՆՍԻԱՅԻՑ և ԻՏԱԼԻԱՅԻՑ, արդիւնաբերված ՊԱՍՏԵՐԻ
սխալմանով:

Նրկուսում է արդիւնաբերող ԼԵՐԻՍԷ մի գօլանի 50 կօպէկ, մի ֆուտուր 48
լուբլ:

ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ ծախվում է Պ. ԱԼԵԿՏԻ մագաղիսում, Գօլօվնսկի պրօսպեկտի վրա,
տուն Կօստանտին Ջուբարովի:

ՆՈՒԹՈՒՄ պ. ԼԵՐԻՍԷ Տիֆլիսի Կիւմիսի մէջ:

7—10

Վերականգնող ՄԱԿ-ՄԱՍ-
ՏԵՐ, մագիքը ամրացնող և նրանց
ԲՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ վերադար-
ձնող: Գինը 2 ռ. շիշը, ՓՈՍՏԱ-
ՅՈՎ ուղարկված 2 ռ. 49 կօպ.
ԱՆԳՈՒԹԻՒՆ խանութի մէջ:

Մի և նոյն տեղը ԽԻՆԱՅԻ
ԻԿՂ, մագիքը ամրացնող հա-
մար, 1 ռ. ամանը և վրձին զիւս-
ցաւի դէմ, ՏՈՒԱԼԷՏԻ ՍԱ-
ՊՈՆ և հոտաւէտ ջրեր և այլն:
84—100

ՎԻՆԵՆԱՅԻ ՄԵՐԵԼ (աթոռներ և բազմաթոռներ) ծախվում են մեծ
քանակութեամբ և մանր, միջի փողոցում Կատօլիկաց փողոցի անկիւնում ՄԻ-
ՔԱՅԷԼ ՏԵՐ-ՆԻԿՈԼԱՍՆԵՆԻ պահեստում:

Օտարաբաղադրից կարող են դիմել այս հասցեով. Тифлис, Михаилу
Н. Теръ-Никогосову.

146—150

ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԹԱՏՐՈՆ

ՈՒՐԲԱԹ, 26 ՓԵՏՐՎԱՐԻ

Պալատական արտիստ Նո-
րին Մեծութեան Նասր-
Էդ-Դին պարսից շահի

ԲՕՔԵՐՏ ԼԷՆՑ

աշակերտ և ազգական նը-
շանաւոր պարսիկ կախար-
դի, Մահմեդ Խալիլի Բէյի

պատիւ կունենայ տալ ուր-
բաթ օր, փետրվարի
26-ին, Արժուճութեան թատ-
րօնում մի մեծ կատարա-
կան ներկայացում, ԱՌԱ-
ՋԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՅՄԱՆ ՊՐՕ-
ԳՐԱՄԱՅՈՎ:

Մանրամասները տփի-
շաներում: 3.

Առաջիկայ 1882 թուականին Շուշի քաղաքում կը հրատարակվի հայերէն լեզուով գը-
րականական-քաղաքական և ազգային ամսագիր

„Դ Ո Ր Ծ“

«Գործի» իւրաքանչիւր համարը բաղկացած կը լինի 5—6 թերթից (80—90) և գուրս
կը զոյգ իւրաքանչիւր ամսի վերջում:

Նախագիծ

ա. Ժամանակագրութիւն. տեղութեան կարգադրութիւններ: Ռուսաց, արուստահանի և
կովկասի կեանքի նորութիւնները:
բ. Քննական յօդուածներ հայերի և նոցա դրացի ազգերի անտեսական, բարոյական և
մտաւորական գրութեան մասին:
գ. Վէպեր, մանրամասներ, զրոյցներ, նկարագրութիւններ, ճանապարհորդութիւններ—
ինքնուրոյն և թարգմանական:
դ. Մատենադասութիւն. քննութիւն հայերէն լեզուով տպագրվող գրքերի, նոյնպէս այն
օտար գրքերի, որոնց նիւթը հայոց ու կովկասեան կեանքին է առնուած:
ե. Քաղաքական տեսութիւն:
զ. Ներքին տեսութիւն:
է. Մանկավարժական ժամանակագրութիւն:
ը. Այլ և այլը:
թ. Նրբէ յաւելուած եւրօպական և ռուսաց ընտիր հեղինակների գրուածների թարգ-
մանութիւն:
Յայտարարութիւններ:

Հրատարակութեան (12 տետրակ) տարեկան գինն է. ամեն տեղ . . . 8 ռուբլի
Վեց ամսուանը . . . 5 ռուբլի
երեք ամսուանը . . . 3 ռուբլի

Վճարը կանխիկ է:

Օտարաբաղադրից կարող են դիմել այս հասցեով. Шуша. Симеону Ахумянъ,
учителю армянской семинаріи.

Խմբագիր-հրատարակիչ Սիմէոն Հախումեանց